

KIRJOJEN SUOMI: 101 KIRJAA KIRJALLISUUSTEHTÄVIÄ KANSALAIPOISTOILLE

Kotimainen kirjallisuus on täynnä tarinoita, jotka kuvaavat Suomen muuttumista. Ne kertovat meidän oman tarinamme. Kirjojen Suomi on Ylen tuottama Suomen itsenäisyyden juhluvuoden 2017 suuri kirjallisuus-hanke, joka tarjoaa kaikille suomalaisille yli 100 radio-ohjelmaa, 111 tv-ohjelmaa, joukon podcasteja sekä suuren nettisivuston osoitteessa www.yle.fi/kirjojen-suomi. Hankkeessa käsitellään vuoden 2017 aikana yli sata Ylen kirjallisuustoimittajien valitsemaa kirjaa Suomen itsenäisyyden ajalta. Kirjojen Suomi kertoo, millainen Suomi kotimaisesta kaunokirjallisuudesta välittyy sadan vuoden ajalta ja miten maamme on muuttunut aikojen saatossa. Kirjojen Suomi yllyttää suomalaisia lukemaan lisää kaunokirjallisuutta.

Nämä Kirjojen Suomi -hankkeen kirjoihin liittyvät kirjallisuustehtävät on tarkoitettu kansalaisopistojen kirjallisuuspiirien ja muiden kirjallisuuskurssien oppimateriaaliksi.

Tehtävät tarjoavat ideoita aikuisten kirjallisuuden opetuksen suunnitteluun. Materiaali sisältää mm. vertailevia sekä keskustelu-, kirjoitus- ja media-aiheisia tehtäviä, jotka antavat ajatuksia siihen, kuinka kirjallisuuden opetus voi olla muutakin kuin lukemista ja lukukokemuksista keskustelua. Vaikka materiaali on laadittu erityisesti Suomen 100-vuotisjuhlavuotta ajatellen, mikään ei toki estä käyttämästä sitä opetuksessa myös juhluvuoden jälkeen.

Oppimateriaalin on tuottanut Kansalaisopistojen liitto KoL ja sen on valmistanut Helsingin työväenopiston suunnittelijaopettaja, tietokirjailija Päivi Hytönen (paivi.k.hytonen@hel.fi, 040 336 1092). Tehtäviä saa vapaasti hyödyntää ja levittää osina tai kokonaisuutena kansalaisopistojen kirjallisuuden opetuksessa, kunhan tekijän nimi mainitaan. Materiaalin julkaisu tai käyttö kaupallisissa tarkoituksissa on kielletty.

Kirjalista sekä kuvaus kustakin Kirjojen Suomi -hankkeen 101 kirjasta löytyy Ylen verkkosivuilta osoitteesta <http://yle.fi/aihe/artikkeli/2017/01/03/valitsimme-kirjan-jokaiselta-itsenaisyyden-vuodelta-minkalainen-kuva-suomesta>. Suurin osa kirjoista on myös digitoitu Kansalliskirjaston verkkokirjastoon. Linkit digikirjoihin löytyvät kunkin kirjan kohdalta erikseen.

Mikä kirja on sinulle tärkeä? Onko kirja tehnyt sinuun vaikutuksen? Ylen verkkosivuilla on mahdollista kirjoittaa jakaa ajatuksia omista lukukokemuksistaan. Kirjoituksia julkaistaan Kirjojen Suomen Facebook-sivulla (www.facebook.com/ylekirjakerho). Kokemuksia voi lähettää Ylelle osoitteessa www.yle.fi/aihe/kirjojen-suomi. Lomake löytyy sivun keskivaiheilta otsikolla **Mikä kirja on sinulle tärkeä? Kerro siitä meille!**

SISÄLLYS

1. Teemoittain kirjallisuutta
2. Keskustelutehtäviä
3. Kirjoitustehtäviä
4. Puhe- ja draamatehtäviä
5. Tarkkaa lukemista
6. Mediatehtäviä
7. Teosten vertailutehtäviä

TEHTÄVÄT

1. TEEMOITTAIN KIRJALLISUUTTA

Lue useampia teoksia jostakin alla olevista, Kirjojen Suomi -teosten listan pohjalta kootuista aihekokonaisuuksista.

Kirjoita essee tai pidä alustus omassa ryhmässäsi valitsemastasi aiheesta.

ESSEEN TAI ALUSTUKSEN AIHEITA

- Sodan koko kuva
- Perhe – yhteiskunnan perusyksikkö?
- Suomen heimot – totta vai tarua?
- Suomalainen uskonnollisuus
- Nuoruus on ihmisen parasta aikaa – vai onko?
- Elämä on matka
- Elämän kauheutta ja kauneutta

KIRJOJEN AIHEKOKONAIUUDET

Sota

Konrad Lehtimäki, Ylös helvetistä (1917), Erkki Palolampi, Kollaa kestää (1940), Jussi Talvi, Tällaista oli palata (1946), Väinö Linna, Tuntematon sotilas (1954), Irja Virtanen, Kenttäharmaita naisia (1956), Paavo Rintala, Sissiluutnantti (1963), Iiris Uurto, Puut juuriltaan (1968), Ulla-Leena Lundberg, Marsipaanisotilas (2001), Lars Sund, Erikin kirja (2003), Katja Kettu, Kätilö (2011), Heidi Köngäs, Dora, Dora (2012)

Perhe

Maria Jotuni, Tohvelisankarin rouva (1924), Iiris Uurto, Ruumiin ikävä (1930), Helvi Hämäläinen, Säädyllinen murhenäytelmä (1941), Tove Jansson, Muumipapan urotytöt (1950), Rauha S. Virtanen, Seljan työt (1955), Marja-Liisa Vartio, Kaikki naiset näkevät unia (1960), Lassi Sinkkonen, Solveigin laulu (1970), Annika Idström, Kirjeitä Trinidadiiin (1989), Olli Jalonen, Isäksi ja tyttäreksi (1990), Kreetta Onkeli, Ilonen talo (1996), Jusa Peltoniemi, Jäähyväiset sukuromaanille (2000), Kari Hotakainen, Juoksuhaudantie (2002), Markus Nummi, Karkkipäivä (2010), Elina Hirvonen, Kun aika loppuu (2015)

Suomen ”heimot” eli kaikenlaiset suomalaiset

Unto Seppänen, Taakankantajat (1927), Sally Salminen, Katriina (1936), Väinö Linna, Tuntematon sotilas (1954), Aapeli, Pikku Pietarin piha (1958), Heikki Turunen, Simpauttaja (1973), Antti Tuuri, Ameriikan raitti (1986), Erno Paasilinna, Kauppamiehet isänmaan asialla (1991), Kalle Päätalo, Hyvästi Iijoki (1995), Jusa Peltoniemi, Jäähyväiset sukuromaanille (2000), Jari Tervo, Suomemme heimo (2001), Lars Sund, Erikin kirja (2003), Pajtim Statovci, Kissani Jugoslavia (2014)

Uskonnollisuus

Pentti Haanpää, Noitaympyrä (1931), Timo K. Mukka, Tabu (1965), Eeva Kilpi, Animalia (1987), Mauri Kunnas, Koiramäen joulukirkko (1997), Hannu Raittila, Ei minulta mitään puutu (1998), Pauliina Rauhala, Taivaslaulu (2013)

Nuoruus

Juhani Aho, Muistatko (1920), Hilja Valtonen, Nuoren opettajattaren varaventtiili (1926), Toivo Pekkanan, Tehtaan varjossa (1932), Sally Salminen, Katriina (1936), Eila Pennanen, Ennen sotaa oli nuoruus (1942), Aino Räsänen, Näkemiin Helena (1953), Anders Cleve, Katukiviä (1959), Marja-Leena Mikkola, Tyttö kuin kitara (1964), Hannu Salama, Minä, Olli ja Orvokki (1967), Tytti Parras, Jojo (1968), Jarkko Laine, Niin kulki Kolumbus (1969), Lassi Sinkkonen, Solveigin laulu (1970), Kauko Röyhkä, Tien laidalla Waterloo (1980), Sonja O. kävi täällä (1981), Kreetta Onkeli, Ilonen talo (1996)

Matkalla

Joel Lehtonen, Henkien taistelu (1933), Olavi Paavolainen, Risti ja hakaristi (1938), Antti Tuuri, Ameriikan raitti (1986), Rosa Lixsom, Hytti nro 6 (2011), Pajtim Statovci, Kissani Jugoslavia (2014)

Elämän kauheutta

Matti Pulkkinen, Romaanihenkilön kuolema (1985), Matti Yrjänä Joensuu, Harjunpää ja rakkauden nälkä (1993), Veronica Pimenoff, Maa ilman vettä (1999), Risto Isomäki, Litium 6 (2007), Sofi Oksanen, Puhdistus (2008), Elina Hirvonen, Kun aika loppuu (2015), Ilkka Remes, Kiirastuli (2016)

2. KESKUSTELUTEHTÄVIÄ

Vuonna 2017

Siirrä osa teoksen tapahtumista vuoden 2017 Suomeen. Pohdi, millainen on päähenkilö vuoden 2017 Suomessa. Miten hän käyttäytyy, toimii, tuntee?

Keskustelkaa yhdessä suullisesti tai ryhmän omalla verkkokeskustelualustalla kirjallisesti.

Paneelikeskustelu

Pitäkää 4 – 6 lukijan paneelikeskusteluita toisille kuulijoille teoksista, jotka käsittelevät samaa aihetta tai samaa aikakautta. Jokainen keskustelija puhuu eri teoksesta.

Valmistautukaa siten, että jokainen puhuja valmistelee alkupuheenvuoron, jossa esittää yhteisestä aiheesta oman teoksensa näkökulman ja keskeiset asiat.

Valitkaa paneelikeskustelulle puheenjohtaja. Puheenjohtajan tehtävä on esitellä aihe ja keskustelijat kuulijoille sekä jakaa keskustelun aikana puheenvuorot sekä paneelikeskustelijoille että yleisölle.

Paneelikeskustelun kulku:

Puheenjohtaja toivottaa kuulijat ja puhujat tervetulleiksi sekä esittelee aiheen lyhyesti. Puheenjohtaja esittelee paneelikeskustelun osanottajat.

Kukin paneelikeskustelun osanottaja pitää lyhyen alkupuheenvuoron vuorollaan.

Käydään paneelin yleiskeskustelu. Puheenjohtaja jakaa puheenvuorot paneelikeskustelijoille. Jos yleisöstä nousee kysymyksiä tai pohdintoja, puheenjohtaja antaa yleisöpuhujillekin puheenvuorot.

Paneelikeskustelun lopuksi puheenjohtaja vetää yhteen paneelikeskustelussa esiin nousseet keskeiset asiat ja päättää paneelikeskustelun sekä tilaisuuden.

3. PUHE- JA DRAAMATEHTÄVIÄ

Näytelmät: Maria Jotuni, Tohvelisankarin rouva (1924), Valentin, Ruma Elsa (1949), Arvo Salo, Lapualaisooppera (1968), Asikainen, Meller, Viento, Pete Q (1979)

Kohtaus näytelmästä

Valitkaa yhdessä/ valitse näytelmästä 1–2 kohtausta. Lukekaa kohtaus rooleissa ääneen.

Roolista dialogiin

Ota rooliksi jokin näytelmän henkilöistä. Puhu toisille näytelmän henkilönä ja haasta heidät puheellasi dialogiin kanssasi. Väittele ja provosoi, jos on tarpeen.

Puhe romaanista

Valmistele jonkin Kirjojen Suomi -listalta lukemasi romaanin henkilön puhe yleisölle. Puheessa henkilö voi esimerkiksi puolustaa tekemiään ratkaisuja, kannustaa toisia osallistumaan omiin hankkeisiinsa, kiittää toisia yhteistyöstä tai toisten ratkaisuista. Pidä puhe opintoryhmällesi.

Voit pukeutua puheen pitämistä varten fiktiivisen henkilön tavoin tai ottaa jonkin merkin, joka kuvastaa ko. henkilöä (esim. hattu, liina, lippu). Kun olet pitänyt puheesi, riisu roolivaatteet ja samalla oma roolisi puheen pitäjänä.

Draamaa romaanista

Valmistautukaa yhdessä tekemään tuntidraama lukemastanne romaanista. Toteuttakaa draama yhdessä yhden kokoontumiskerran aikana. Ottakaa jokainen teoksen henkilöihahmoista yksi rooliksenne.

1. Päätäkää yhdessä, mistä kohdasta romaania draama tehdään. Draaman voi tehdä myös teoksen loppuratkaisun jälkeen tulevasta tilanteesta, jolloin henkilöt jatkavat draamassa teoksessa esiin tulleiden asioiden käsittelyä suullisesti.
2. Kokoontukaa yhteen tilaan keskustelemaan rooleissanne. Merkitkää itsenne roolihahmon vaatteella tai jollakin muulla merkillä: käsivarsinauha, lippu, hattu, laukku, käsineet tms.
3. Pyrkikää ratkaisemaan keskustelullanne ongelma. Tuokaa jokainen roolihahmonne näkökulma yhteiseen keskusteluun. Käyttäytykää, toimikaa ja puhukaa kuten roolihahmonne toimisi.
4. Keskustelkaa niin, että saatte ratkaistua ongelman.
5. Kun ongelma on ratkaistu, poistukaa roolistanne siten, että riisutte oman merkinne pois ja siten palaatte takaisin omaan arkiminääänne.

4. KIRJOITUSTEHTÄVIÄ

Kirje fiktion henkilölle

Kirjoita kirje teoksen päähenkilölle tai kertojalle. Valitse itsellesi kirjeen kirjoittajana jokin rooli.

Esimerkkejä:

- Vuoden 2017 downshiftaajan kirje Havukka-ahon ajattelijalle (Veikko Huovinen, Havukka-ahon ajattelija, 1952)
- Vuoden 2017 sinkun kirje Helenalle (Aino Räsänen, Näkemiin Helena, 1953)

- Vuoden 2017 12-vuotiaan kirje Tiinalle (Anni Polva, Tiinalla on hyvä sydän, 1961)
- Vuoden 2017 työttömän kirje Samuel Oinolle (Toivo Pekkanen, Tehtaan varjossa, 1932)

Essee tematiikasta

Kirjoita essee, jossa pohdit lukemasi teoksen tematiikkaa ja teeman merkitystä itsellesi. Käytä esseen kirjoittamisessa mallina Veijo Meren Kuviteltu kuolema -teoksen (1974) tai Erno Paasilinnan Kauppariehet isänmaan asialla -teoksen (1991) esseitä.

Jatkoa fiktiolle

Valitse lukemastasi teoksesta yksi henkilö, jonka tarinaa jatkat fiktiivisesti.

Fiktio täydennystä

Valitse teoksesta yksi sivuhenkilö, jonka tarinaa täydennät kirjoittamalla jonkin teoksen kohdan uudestaan omalla fiktiivilläsi mutta samalla tyyllillä kuin alkuperäinen teos on kirjoitettu.

Miljööstä miljööhön

Valitse teoksesta jokin miljöökuvaus. Kirjoita samalla tyyllillä omasta ympäristöstäsi miljöökuvaus.

Symbolista oma fiktio

Nosta esille teoksesta jokin symboli tai keskeinen motiivi. Kirjoita oma novelli tai proosaruno, jossa esiintyy sama symboli tai motiivi mutta sinun aiheesi ja teemasu kannalta tärkeässä merkityksessä.

Oma runo runosta

Lue runokokoelmat: Edith Södergran, Maa jota ei ole (1925), Katri Vala, Paluu (1934), Saima Harmaja, Sateen jälkeen (1935). Valitse kustakin kokoelmasta runo, joka koskettaa sinua eniten. Poimi ko. runosta ne sanat, jotka avaavat sinulle runon merkityksen. Kirjoita oma runo käyttämällä poimimiasi sanoja ja omia sanojasi.

Runon luonto

Lue Risto Rasan Kaksi seppää -runokokoelma (1976) tai jokin muu hänen runokokoelmansa. Ota Rasan runot virikkeeksesi ja kirjoita Rasan tapaan luonnosta omia tuntemuksiasi sekä tunnelmapaloja, joissa tiivistät olennaisen muutamaan säkeeseen.

Lauseesta tekstiksi

Valitse lukemastasi teoksesta yksi lause. Aloita lauseella oma fiktiivinen kirjoitus.

5. TARKKAA LUKEMISTA

Hienot lauseet esille

Poimi lukemastasi teoksesta hienot lauseet, esimerkiksi sellaiset lauseet jotka kiteyttävät teoksen teeman tai jotka avaavat sinulle uuden näkökulman elämään.

Esittele poimimasi lauseet ryhmälle ja perustele valintasi.

Aforismeja

Poimi lukemastasi teoksesta aforismeiksi sopivia lauseita tai muutaman lauseen muodostamia kokonaisuuksia.

Kootkaa yhdessä näyttely teosten sisältämistä aforismeista. Kirjoittakaa itse lisää teosten innoittamina aforismeja.

6. MEDIATEHTÄVIÄ

Dramatisoitu tulkinta – sama kuin oma lukijan tulkinta?

Katso Yle Areenasta tai Elävästä arkistosta teoksen filmatisointi tai kuuntele teoksesta dramatisoitu kuunnelma sen jälkeen, kun olet lukenut teoksen. Vertaa omaa tulkintaasi dramatisoituun tulkintaan.

Kirjallinen keskustelun avaus Facebookiin

Kirjoita valitsemastasi teoksesta keskustelun avaus johonkin Facebookin kirjallisuusryhmään tai omalle seinällesi. Osallistu aloittamaasi keskusteluun. Käytä julkaisuissasi asiasanaa [#kirjojen Suomi](#).

Iskulause Twitteriin

Kirjoita Twitteriin valitsemasi teoksen pohjalta 100 merkin iskulauseita. Liitä mukaan iskulauseita valaiseva kuva, jos olet ottanut itse sopivan kuvan tai sinulla on lupa julkaista jonkun toisen ottama kuva. Käytä julkaisuissasi asiasanaa [#kirjojen Suomi](#).

Valokuvia sosiaaliseen mediaan

Valokuvaa sarja kuvia, jotka kuvaavat valitsemasi teoksen

1. lukukokemusta
2. tapahtumia
3. päähenkilöä/henkilöitä
4. tapahtumapaikkoja

Julkaise kuvat Instagramissa, blogissa, Twitterissä tai Facebookissa. Käytä julkaisuissasi asiasanaa [#kirjojen Suomi](#), jolla myös toiset lukijat löytävät kuvallisen tulkintasi teoksesta.

Videoita sosiaaliseen mediaan

Kuvaa lyhyt video, joka kuvaa valitsemasi teoksen

1. lukukokemusta
2. tapahtumia
3. päähenkilöä/henkilöitä
4. tapahtumapaikkoja

Julkaise video Youtubessa, Instagramissa, Twitterissä tai Facebookissa. Käytä julkaisuissasi asiasanaa [#kirjojen Suomi](#), jolla myös toiset lukijat löytävät videotulkintasi teoksesta.

7. TEOSTEN VERTAILUTEHTÄVIÄ

Vertaile kahta tai useampaa teosta. Tutki teosten yhtymäkohtia ja eroavaisuuksia. Valitse kirjoitus- tai alustustehtävä.

- Kirjoita vertailutehtävien perusteella essee, kirjallisuusanalyysi tai lukupäiväkirja.
- Valmista vertailutehtävien perusteella keskustelun alustus kirjallisuuspiiriin.

1) F.E.Sillanpää Hurskas kurjuus (1919) ja Asko Sahlberg, Tammilehto (2004)

Lue rinnakkain molemmat teokset. Vertaa teosten

- kuvaa sisällissodasta
- ihmisestä
- luonnon ja ympäristön kuvausta.

2) Olli, Mustapartainen mies herättää pahennusta (1921) ja Alivaltiosihteeri eli Frangén, Simo & Heikura, Pasi & Liikka, Jyrki: Alivaltiosihteerin virallinen juhlakirja. Solmiokolmikon parhaat 1990–2010 tai jokin muu kirjoittajakolmikon radiopakinoista julkaistu kirja.

Lue pakinat rinnakkain. Vertaa Ollin ja kirjoittajakolmikon kirjoittamia pakinoita seuraavista näkökulmista:

- pakinoiden aiheet
- pakinoiden tyyli
- huumorin rakentamisen keinot.

3) Anni Swan, Pikkupappilassa (1922) ja Juuli Niemi, Et kävele yksin (2016)

Lue rinnakkain Anni Swanin Pikkupappilassa ja Juuli Niemen Et kävele yksin. Vertaa teosten esiin tuomaa

- rakkaus-teemaa
- erilaisuuden kohtaamista
- kuvaa perheestä
- kerrontaa.

4) Hilja Valtonen, Nuoren opettajattaren varaventtiili (1926), Annika Luther, Opettajainhuone (2013) ja Mooses Mentula, Jääkausi (2016)

Lue teokset rinnakkain. Vertaa teosten esiin tuomaa

- opettajakuvaa
- koulusta syntyvää kuvaa
- ajankuvaa
- oppilaskuvaa
- tyyliä.

5) Aino Kallas, Sudenmorsian (1928) ja Tiina Raevaara, Korppinaiset (2016)

Lue teokset rinnakkain. Vertaa teosten

- Aalo-henkilöhahmon kuvaa: luonnetta, toimintaa, asemaa yhteisössä.
- yhtä teemaa, esimerkiksi ihmisen muutosprosessia
- tyyliä ja lajia.

6) Helvi Hämäläinen *Säädyläinen murhenäytelmä* (1941) ja Anders Cleve *Katukiviä* (1959)

Lue rinnakkain molemmat teokset. Analysoi teosten

1. kuvaa Helsingistä
2. yhteiskuntakuva, eri yhteiskuntaluokkien kuva
3. ihmiskuvaa yleisesti
4. kuvaa porvarillisuudesta.

7) Iiris Uurto, *Ruumiin ikävä* (1930), Helvi Hämäläinen, *Säädyläinen murhenäytelmä* (1941) ja Marja-Liisa Vartio, *Kaikki naiset näkevät unia* (1960)

Analysoi romaanien kuvaa

1. avioliitosta
2. perhe-elämästä
3. kodista
4. naisen sosiaalisista suhteista ja niiden merkityksestä.

Vertaa romaanien esiin tuomaa ajankuvaa.

8) Väinö Linna, *Tuntematon sotilas* (1954), Irja Virtanen, *Kenttäharmaita naisia* (1956), Paavo Rintala, *Sissiluutnantti* (1963) ja Iiris Uurto, *Puut juuriltaan* (1968), Ulla-Leena Lundberg, *Marsipaanisotilas* (2001), Heidi Köngäs, *Dora, Dora* (2012)

Lue heti toisen maailmansodan jälkeen julkaistuja sotaa käsitteleviä romaaneja ja vertaa niitä johonkin myöhemmin kirjoitettuun Suomen sotia kuvaavaan teokseen. Tutki teosten

1. antamaa kuvaa sodasta: sodan tunnelma, tapahtumat, taistelut, olosuhteet
2. kuvaa sotilaasta
3. kuvaa muista ihmisistä, jotka työskentelevät sodassa
4. mahdollista kuvaa kotona olevista
5. sodan ja rauhan merkityksestä.

9) Tytti Parras, *Jojo* (1968) ja Anja Kauranen, *Sonja O. kävi täällä* (1981)

Tutki romaaneja

1. esikoisteoksina ja kasvukertomuksina
2. niiden esiin tuomien henkilöhahmojen kokemusten kautta.

Vertaa romaanien naiskuvaa ja ihmiskuvaa.

Tutki romaanien aikaa: millä tavoin kummassakin romaanissa näkyy niiden kuvaama aika. Miten 1960-luku on läsnä Tytti Parraksen *Jojo*ssa, miten 1970-luvun loppu ja 1980-luvun alku on läsnä Anja Kaurasen *Sonja O*:ssa.

10) Juhani Peltonen, *Elmo* (1978) ja Karo Hämäläinen, *Yksin. Romaani Paavo Nurmesta* (2014)

Lue romaanit rinnakkain. Vertaa teosten

1. luomaa kuvaa urheilusankarista ja ihmisestä

2. tyyliä
3. esittämää kuvaa urheilun maailmasta.

11) Pajtim Statovci, Kissani Jugoslavia (2014) ja Jani Saxell, Sotilasrajan unet (2014)

Lue rinnakkain molemmat teokset. Vertaa teosten

1. luomaa kuvaa entisestä Jugoslaviasta
2. luomaa kuvaa tulevaisuuden Euroopasta, erityisesti Balkanin alueesta.

12) Pajtim Statovci, Kissani Jugoslavia (2014) ja Johanna Sinisalo, Ennen päivänlaskua ei voi (2000)

Lue rinnakkain teokset. Vertaa teosten

1. päähenkilön suhdetta kotiin otettavaan otukseen
2. eläimen inhimillisyyttä
3. kerrontaa.

13) Valitse Kirjojen Suomi -listalta itseäsi kiinnostava ennen 2000-lukua julkaistu teos

Etsi sen rinnalle nykykirjallisuudesta samaa aihetta käsittelevä teos internetin hakutoimintojen tai kotipaikkakuntasi kirjaston avulla. Vertaa teoksia toisiinsa aiheen käsittelyn kannalta.